

Two Rivers one Goal II Legrad

DONJI VIDOVEC

Donji Vidovec malo je mjesto prepuno prirodne ljepote i kulturne baštine. Najpoznatiji smo po jednom od tradicionalnih starih zanata, a to je ispiranje zlata na rijeci Dravi koje je danas dio nematerijalne baštine Međimurske županije. Umijeće ispiranja zlata Donjovidovskih zlatara poznatala je još carica Marija Terezija te im darovala posebnu povelju davne 1776. godine. Tom poveljom ispirачi su dobili pravo za ispiranje na rijeci Dravi, Savi i Muri. Osim demonstracije zlata koju vam mogu ponuditi članovi Moto nautičkog kluba „Vidovski zlatari“, ovdje možete doživjeti i rafting po starome toku rijeke Drave, a koji je najsacuvaniji dio prirode u našem kraju. Možete posjetiti jednu od najstarijih crkvi u Međimurskoj županiji, crkvu Sv. Vide iz 1334. godine te župni dvor koji je uređen kao etno zbirka u kojoj se nalaze stari predmeti, alati, narodna nošnja iz minulog razdoblja te bogata biblioteka. Za okrijepu nudimo Vidovske medenjake te fini hladni gvirc od naših mjesnih medičara. U Općini Donji Vidovec cijele godine pripremaju se razni turniri i natjecanja – od nogometa, stolnog tenisa, pucanja iz zračne puške do raftinga i lova na zlatarski prsten. Za one koji nas planiraju posjetiti zimi, MNK „Vidovski zlatari“ svake godine priređuju te nas vesele svojim Zlatomrazima, Djeda Mrazovima koji plove na čamcima po rijeci Dravi kako bi donijeli poklone najmlađim članovima lokalne zajednice. Za sve ljubitelje kulture predlažemo i manifestaciju Vidovo, a koja se priređuje u čast našem zaštitniku Sv. Vidu, u sklopu koje se uvijek predstavljaju najbolja kulturno-umjetnička društva, između kojih je i KUD „Donji Vidovec“. Svakako posjetite i mjesno središte gdje se nalazi spomenik prirode i zaštitni znak Općine Donji Vidovec, ogroman hrast lužnjak kojeg mještani nazivaju Arpad. U sklopu projekta Two Rivers One Goal II, izgrađen je i etno park gdje posjetitelji u 5 drvenih etno kućica mogu upoznati stare zanate karakteristične zanaš kraj.

DONJI VIDOVEC

Donji Vidovec is a small town full of natural beauty and cultural heritage. We are best known for one of the traditional old trades, gold panning on the Drava River, which today forms part of the intangible heritage of Međimurje County. The art of gold panning of the Donji Vidovec's goldsmiths was recognized by Empress Maria Theresa who gave them a special charter back in 1776. With that charter, the gold panners were given the right to pan on the Drava, Sava and Mura rivers.

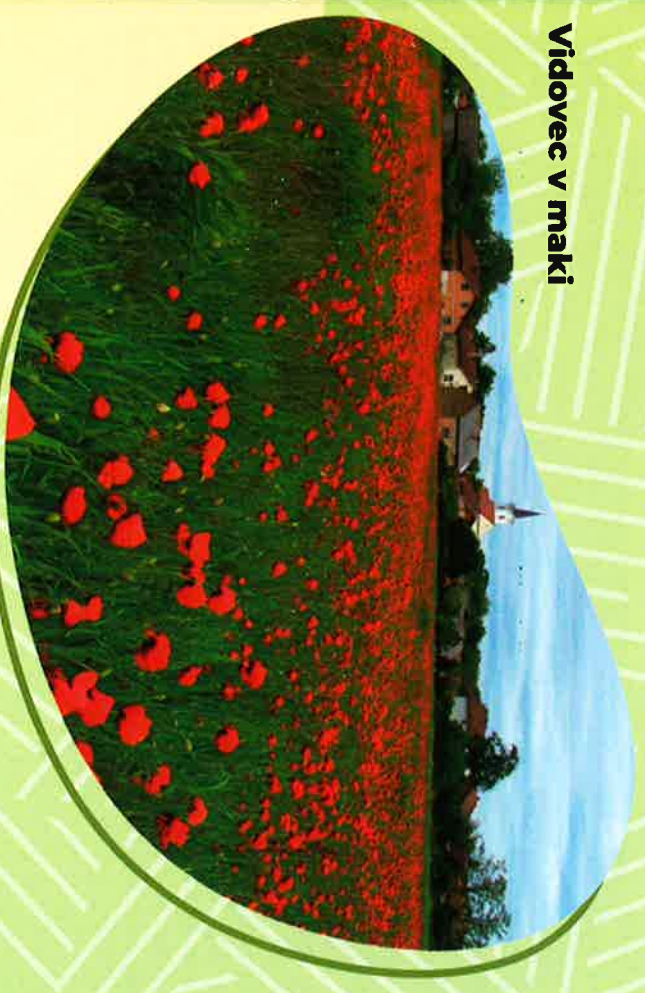
In addition to the demonstration of gold offered by the members of the Motorboat Racing Club "Vidovski zlatari", here you can also experience rafting along the old course of the Drava river, the most preserved part of nature in our region. You can visit one of the oldest churches in Međimurje County, the church of St. Vid dating back to the year 1334, whose rectory is organized as an ethno collection containing old objects, tools, folk costumes from the past and a rich library. For refreshments, we offer Vidovec's honey gingerbread and nice cold mead from our local artisans.

In the Municipality of Donji Vidovec various tournaments and competitions are prepared throughout the year - from football, table tennis, air rifle shooting to rafting and goldsmith's ring hunting. For those who plan to visit us in winter, every year MRC "Vidovski zlatari" organizes an event called Zlatomraz to cheer us up, where Santa Claus sails on boats down the river Drava to bring gifts to the youngest members of the local community. For all the lovers of cultural events, we also suggest the Vidovo festivity, organized in honor of our patron St. Vid. Within it the best cultural and artistic societies are always presented, including the KUD "Donji Vidovec". Be sure to visit the local center, where you can find the nature's monument and the trademark of the Municipality of Donji Vidovec, a huge oak tree called Arpad by the locals. As part of the Two Rivers One Goal II project, an ethno park was built where visitors can learn about the old crafts characteristic of our region by visiting five wooden ethno houses.

MURAVID

Muravid egy kis város, tele természeti szépségekkel és kulturális örökséggel. Leginkább az egyik hagyományos régi mesterségről, a Dráva folyó aranymosásáról ismertek, amely ma Muraköz megye szellemi örökségének részét képezi. A Muravid ötvöseinek aranymosás művészetét Mária Terezia császárné ismerte el, aki 1776-ban különleges oklevelet adott nekik. Ezzel az oklevéllel az aranymosók jogot kaptak a Dráva, a Száva és a Mura folyókon való aranymosásra. A „Vidovski zlatari” Motorcsónak Verseny Klub tagjai által felajánlott aranybemutatón kívüli itt raftingolást is megtapasztalhat a Dráván, a természet legmegőrzöttebb része régióink régi szakaszán. Meglátogathatja Muraköz megye egyik legféltettebb templomát, az 1334-re visszanyúló Szent Vid templomot, amelynek paplaka néprajzi gyűjtemény, amely régi tárgyakat, eszközöket, népviseletet és gazdag könyvtárat tartalmaz. Felfrissülésként a Muravid mézeskalácsot és a helyi kézművesek finom hideg mézborát kínáljuk. Muravid közegében egész évben különféle tornákat és versenyeket rendeznek - a focitól az asztaliteniszől és a légpuskalövésztől a raftingig és az ötvösgyűrű-vadászatig. Azok számára, akik telen terveznek ellátogatni hozzánk, a "Vidovski zlatari" MVK minden évben megrendezi a Zlatomraz nevű rendezvényt, hogy felvidítsen bennünket, ahol Mikulások hajókon vitorláznak le a Dráva folyón, hogy ajándékokat vigyenek a helyi közösség legfiatalabb tagjainak. A kulturális események kedvelőinek ajánljuk a Muravid ünnepséget is, amelyet vednökünk, Szent Vid tiszteletére rendezünk. Ezen belül mindig a legjobb kulturális és művészeti társaságok kerülnék bemutatásra, köztük a "Donji Vidovec" KUD. Feltétlenül látogassa meg a helyi központot, ahol megtalálhatja a természet emlékművét és Muravid önkormányzatának védjegyét, egy hatalmas tölgyfát, amelyet a helyiek Arpádnak hívnak. A Two Rivers One Goal II projekt részeként egy etnopark épült, ahol a látogatók öt fából való etnoházban ismerkedhetnek meg a területünkre jellemző régi mesterségekkel.

Vidovec v maki

FAUNA

Plešáčka tura poplavinim putem rijeke Mure

Rijeka Mura nudi mogućnost izravnog promatranja jedinstvene flore i faune u svojoj poplavnoj ravnici, dijelu ekološke mreže Natura 2000 kojim upravlja Nacionalni park Balatonsko gorje, jedino mjesto gdje možete direktno doći do 48 kilometara duge rijeke asfaltiranom cestom. Udaljenost: cca. 1800 metara (povratna tura 3500m)

Visinska razlika: 20 metara.

Višeme: 2-3 sata

Preporučuju se cipele za planinarenje, sredstva protiv krpelja i komaraca.

Krajolik se mijenja sa svakim godišnjim dobom.

Početak točka ture je 1 km južno (ili jugoistočno) od sela Milnarci (Molnári), južno od luke za kanue i odmorišta i od obale rijeke (počinjete leđima okrenuti prema naselju). Tu se mogu naći i ognjišta, klupel stolovi, kao i parking i mjesta za pećanje.

Mogu se vidjeti lisice, šakali, a rijetko jazavci i vidre. Svyježi tragovi žvakanja vodenih sisavaca mogu se zamijetiti uglavnom zimi, kada zaštićene životinje imaju manje pristupa drugoj vegetaciji. Osim toga, staza je na nekoliko mjesta presječena prijelazima dabrova, koji se mogu prepoznati uglavnom po stnim, 3-5 metara visokim izlazima uklesanim u korito rijeke. Otprilike 1300 metara od polazišta staza ponovno napušta obalu rijeke - jer je na ovom dijelu kopno nadalje i hrvatski teritorij, granični pojas označen je bijelim, betonskim stupovima. Tu dolazimo na "ciljnu ravinu", gdje zadnjih 2300 metara u poplavnoj šumi vodi do kraja našeg puta (1700-1800 m) do sada nasutog poluotoka, ravne, šljunčane plaže duge nekoliko stotina metara.

FAUNA

Walking tour on the Mura river floodplain pathway

The Mura river offers the opportunity to directly observe the unique flora and fauna in its floodplain as a part of the Natura 2000 ecological network managed by the Balaton Uplands National Park, the only place where you can get directly to the 48 kilometers long river on an asphalted road. Distance: approx. 1800 meters (round trip 3500m)

Level difference: 20 meters.

Time: 2-3 hours

Hiking boots, tick and mosquito repellent are recommended.

The scenery changes with every season.

The starting point of the tour is 1 km to the South(East) of the village of Molnári, South of the canoe harbor and resting area, starting South on the river bank (your back facing the settlement). There are also fire pits, benches and tables there, as well as parking and fishing spots.

Foxes, golden jackals, rarely badgers and others can be observed there. Fresh chewing marks of aquatic mammals can be seen mostly in winter, when protected animals have less access to other vegetation. In addition, the trail is crossed at several points by beaver crossings, which can be identified mostly from the steep, 3-5 meter high exits carved into the river bed. About 1300 meters from the starting point, the path leaves the river bank again - because in this section the land from here on is also Croatian territory, the border strip is marked by white, concrete pillars. Here we arrive at the "finish straight", where the last 2300 meters in the floodplain forest lead to the end of our journey (1700-1800 m) to a now filled-up peninsula, a flat, gravelly beach several hundred meters long.

ALLATVILÁG

Gyalogtúra a Muramenti ártéri gyalogszéken

Az egyediállító növény- és állatvilág közvetlen megfigyelésére nyújt lehetőséget a Mura folyó magyarországi a Balatonfelvidék Nemzeti Park kezelésében lévő Natura 2000. természetvédelmi terület ártérére, a hazai 48 folyamkilométeren úszódó folyóhoz egyedül itt lehet aszfaltozott úton közvetlenül eljutni. Táv. kb. 1800 méter, (oda-vissza 3500m)

Szinkülönbség: 20 méter.

Idő: 2-3 óra

Turabakancs, kullancs- és szúnyogriasztó ajánlott.

Minden évszakban más arcát mutatja.

A túra kiindulópontja Molnári községtől 1 km-re Dél(kelet)re, a Kenu-kikötőtől és pihenőhelytől délre, a folyó partján délre indulva (háttal a településnek). Itt tűzrakóhelyek, padok, asztalok is találhatóak, parkolásra, horgászásra alkalmas.

róka, aranyuskák, ritkább esetben borz és vidra. A Vízi emlősök friss rágási nyomai leginkább télen megfigyelhetők, mikor az egyéb növényzethez ritkábban jutnak hozzá a védett állatok. Emellett az ösvényt számos ponton keresztezi hód-áttáró, amely leginkább a meredek, 3-5 méter magas folyómederbe vájt lejáratokról azonosítható. A kiindulástól mintegy 1300 méterre az ösvény újra elhagyja a folyópartot – ugyanis ezen a szakaszon az inneső földrészelis horvátterület, vagyis határossáv amelyet fehér, beton oszlopok jelölnek. Itt érkezünk a „célegyenesbe”, az utolsó 2-300 méter az ártéri erdőben utunk végállomásához (1700-1800 m) egy mára már feltöltött felszigethez, egy több száz méter hosszú, lapos, sódéros partszakaszhoz vezet.

DONJA DUBRAVA

Donja Dubrava smještena je na samom istoku Međimurske županije uz rijeku Dravu, blizu ušća rijeke Mure u Dravu koje se nalazi u Legradu. Donja Dubrava dobila je ime po gustim šumama hrasta, koje se je okruživale. Narječje Dravi odvijala se rekreativniji, riječni i ribolovni turizam.

Betonski most koji spaja Legrad, to jest Koprivničko-križevačku županiju i Donju Dubravu, odnosno Međimursku županiju sagrađen je 1977. godine.

Na rijeci Dravi sagrađen je i viseci most, popularnog naziva Dobravski „Golden gate“.

Splavavstvo je dio povijesti koji je obilježio mjesto te su mještani koji su se bavili trgovinom ploveći rijekom Dravom, nosili naziv „fjiojsari“. Danas se skela nalazi na drugom mjestu, ali i danas se komemorativno održava nekadašnja višestoljetna tradicija.

Događaji na rijeci Dravi:

„Smotra dravskih plovila“ - Nautički klub „Fjiojsar“ Donja Dubrava organizira tradicionalnu turističko-zabavnu manifestaciju. Smotra se održava tradicionalno svake godine 01.05. i ista promovira veslački sport uz korištenje tradicionalnih drvenih čamaca, te vožnju i razgledavanje starog toka rijeke Drave sve do ušća Mure u Dravu. Smotra se održava na kanalu HE „Dubrava“ (u lučici nautičkog kluba kod skele „Fjiojs“).

„Natjecanje u ekipnom veslanju“ - Organizator ove tradicionalne turističko-sportske manifestacije je Nautički klub „Fjiojsar“. U ekipnom veslanju natječu se muške i ženske ekipe. Manifestacija se tradicionalno održava u mjesecu kolovoza. Ista promovira veslački sport uz korištenje tradicionalnih drvenih čamaca. Natjecatelji su ekipe iz Donje Dubrave te ekipe iz okolnih mjesta. Veslačka staza dužine je 2 km i odvija se na kanalu HE „Dubrava“ od mosta kod Svete Marije do lučice nautičkog kluba kod skele „Fjiojs“.

U središtu naselja, u dvorištu Doma zdravlja je stablo ginka, koje je 1995. godine proglašeno spomenikom parkovne arhitekture kao pojedinačno stablo. Općina Donja Dubrava pripada Regionalnom parku Mura – Drava, te je pod zaštitom ekološke mreže Natura 2000.

Više od 180 vrsta ptica obitava na našem području od kojih su najzaštićenije: orao šćekavac, orao rbar, crna roda, lastavice bregunice, crna roda te čigra.

DONJA DUBRAVA

Donja Dubrava is located in the very East of Međimurje County along the Drava river, near the confluence of the rivers Mura and Drava in Legrad. Donja Dubrava got its name from the dense oak forests that surrounded it. Recreational, river and fishing tourism takes place on the Drava river. The concrete bridge connecting Legrad in Koprivnica-Križevci County with Donja Dubrava in Međimurje County was built in 1977. A suspension bridge, popularly known as the “Golden Gate” of Dobra, was built on the Drava River. Traditional rafting is a part of the history that has marked this place, and the locals who were engaged in trade sailing on the Drava River were called “fjiojsari”. Nowadays the raft is located in a different place, but even today the centuries-old tradition is maintained as commemoration.

Events on the Drava River:

“The Drava River Nautical Vessels Show” - The Nautical Club “Fjiojsar” of Donja Dubrava organizes a traditional tourist and entertainment event. The show is traditionally held every year on May 1 promoting the discipline of rowing in the traditional wooden boats. It also allows you to view the old course of the Drava River up to the confluence of Mura and Drava by driving along. The show is held on the HE “Dubrava” channel (in the port of the yacht club near the raft called “Fjiojs”).

“Team Rowing Competition” - The organizer of this traditional tourist and sports event is the Nautical Club “Fjiojsar”. Men’s and women’s teams compete in team rowing. The event is traditionally held in the month of August. It promotes the sport of rowing with the use of traditional wooden boats. The competitors are the teams from Donja Dubrava and its surrounding towns. The rowing course is 2 km long and takes place on the channel of HE “Dubrava” starting from the bridge near Sveta Marija to the port of the nautical club near the raft called “Fjiojs”.

In the center of the village, in the courtyard of the community health center, there is a ginkgo tree which was declared a monument of park architecture as an individual tree in 1995. The municipality of Donja Dubrava belongs to the Mura-Drava Regional Park and is under the protection of the Natura 2000 ecological network. More than 180 species of birds live in our area, the most protected of which are: white-tailed eagle, osprey, black stork, sand martin and tern.

ALSÓDOMBORU

Alsódomboru Muraköz megye legkeleleti részén, a Dráva folyó mentén, a Mura és a Dráva folyók összefolyásánál, Legrádban található. Alsódomboru horvát neve Donja Dubrava, amit az ottani körülvérvő sűrű fűgyesekről kapott. A Dráva folyón szabadidős, folyamatis horgászturizmus folyik. A Koprionca-Körös megyei Legrádot a Muraköz megyei Alsódomboruval 1977-ben épült betonhid kötötte össze. A Dráva folyón függőhidat építettek, amelyet Dobra “Golden Gate-nak” neveznek.

A hagyományos rafting a történelem része, amely ezt a helyet fémjelzi és a helyieket, akik a Dráva folyón kereskedelmi vitorlázást folytattak, “fjiojsarinak” hívták. A tutajai ma már más helyen található, de még ma is ápolják az évszázados hagyományt, mint megemlékezést.

Események a Dráva folyón:

“Dráva folyó hajók előadása” - Az alsódomborui “Fjiojsar” Hajózási Klub hagyományos turisztikai és szórakoztató rendezvényt szervez. Az előadást hagyományosan minden év május 1-jén tartják, népszerűsítve a hagyományos facsónakos evezés sportot. A Dráva régi folyását a Mura és a Dráva összefolyásáig autóval is megtekintheti. Az előadást a HE “Dubrava” csatornán tartják (a jachtklub kikötőjében, a “Fjiojs” tutaj közelében). “Csapat evezés Verseny” - A hagyományos turisztikai és sportesemény szervezője a Fjiojsar Hajózási Klub. A férfi és női csapatok csapatevésben versenyeznek. A rendezvényt hagyományosan augusztusban tartják. Az evezős sportot népszerűsíti a hagyományos fahajók használatával. A versenyzők Alsódomboru és a környező települések csapatai. Az evezős pálya 2 km hosszú és a HE “Dubrava” csatornán zajlik, a Sveta Marija melletti hídól indulva a hajózási klub kikötőjéig a “Fjiojs” tutaj mellett.

A község központjában, a közösségi egérséghez udvarán áll egy ginkgofa, amelyet 1995-ben egyedi fakent parkepitészeti műemlékké nyilvánítottak. Alsódomboru település a Mura-Dráva Regionális Parkhoz tartozik, és a Natura 2000 természetvédelmi területe alatt áll. Területünkön több mint 180 madárfaj él, ezek közül a legvédelettebbek: a rétisas, a halászsas, a fekete gólya, a partifecske és a cseré.

GORIČAN

Općina Goričan poznata je po svojoj kulturno-turističkoj ponudi koju krase „Turističko-sportsko-rekreacijski centar Šuderica“ koji se nalazi uz ribnjak u Goričanu, a posjetitelji mogu obici novoizgrađeni objekt u kojem su izloženi predmeti kulturne baštine karakteristične za naše podneblje i uživati u prekrasnom okolišu i pogledu na ribnjak. Šuderica je uređena pješačko-biciklističkim stazama te su uz istu postavljene klupe i stolovi, koševri za smeće, fitness sprave te dječje igralište. Nadalje, uz klupe i stolove postavljen je javni roštilj te pametno solarno biciklističko stajalište što doprinosi razvoju cikloturizma. Općina Goričan poznata je po „Župnikovom vrtu“ gdje su pronađeni ostaci naseobinskog naselja iz željeznog doba koji je smješten neposredno uz župnu crkvu Sv. Leonarda. Arheološkim istraživanjem pronađeni su ostaci struktura građanih od opeke, s nalazima keramike, tkalackih utega i pršljenova, kamenog kalupa za lijevanje te ostataka metalne šlake, kao i nalazišta ljudskih skeletnih ukopa na lokalitetu „Nekropola pod tulumima“ su lokaliteti grobnih humaka iz starijeg željeznog doba. Unutar tumula pronađeno je keramičko posuđe ili njegovi ulomci. Dio Općine Goričan je i „Turističko-sportsko-rekreacijski centar Šuderica“ koji se nalazi uz ribnjak. Šuderica je uređena pješačko-biciklističkim stazama te su uz istu postavljene klupe i stolovi, koševri za smeće, fitness sprave te dječje igralište. Nadalje, uz klupe i stolove postavljen je javni roštilj te pametno solarno biciklističko stajalište što doprinosi razvoju cikloturizma. Na ŠudERICI se nalazi novoizgrađeni objekt iz 2022. godine, čija namjena je društvena – u istom su izloženi predmeti karakteristični za kulturnu baštinu našeg podneblja.

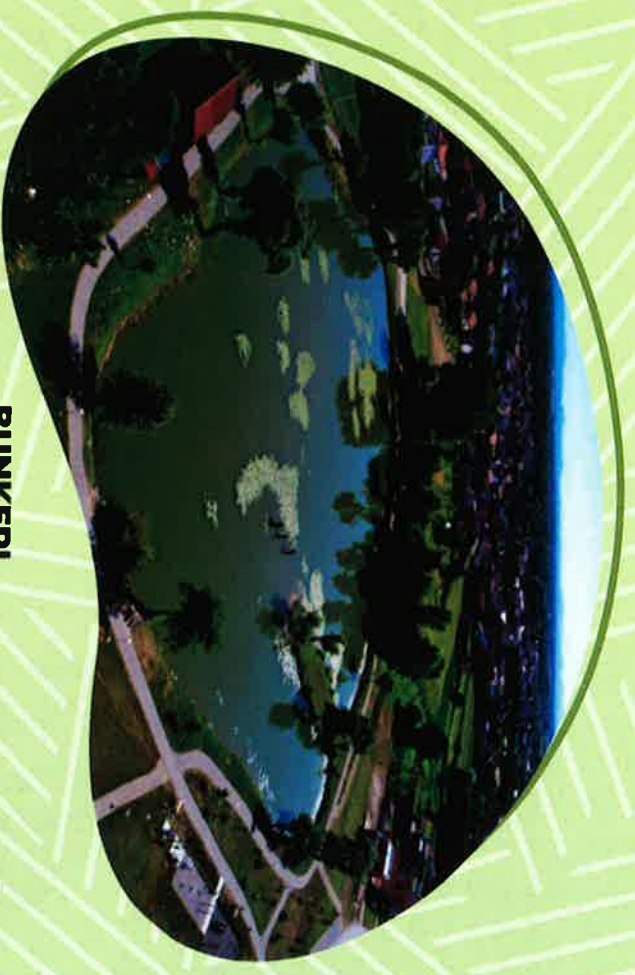
GORIČAN

The municipality of Goričan is known for its cultural and tourist offer distinguished by the "Tourist-Sports-Recreational Center Šuderica" located next to the pond in Goričan, where visitors can tour the newly built facility and enjoy cultural heritage items characteristic of our climate and the beautiful environment and view of the pond. Šuderica is equipped with pedestrian and bicycle paths accompanied by benches and tables, trash cans, fitness equipment and a children's playground next to it. Furthermore, there is a public grill and a smart solar bicycle stop next to the benches and tables contributing to the development of cyclo-tourism. The municipality of Goričan is known for its "Priest's garden" where the remains of a settlement from the Iron Age were found, located right next to the parish church of St. Leonardo. Archeological research found the remains of brick structures, pottery, loom weights and vertebrae, a stone mold for casting, and remains of metal slag, as well as human skeletal burials on the site. "Necropolis under tumuli" are sites of burial mounds from the early Iron Age. Ceramic dishes or their fragments were found inside the tumulus. Part of the municipality of Goričan is the "Tourist-Sports-Recreational Center Šuderica" located next to the pond. Šuderica is equipped with pedestrian and bicycle paths, there are benches and tables, trash cans, fitness equipment and a children's playground next to it. Furthermore, there is a public grill and a smart solar bicycle stop next to the benches and tables contributing to the development of cyclo-tourism. On ŠudERICA there is a newly built building from 2022 whose purpose is communal - it exhibits items characteristic of the cultural heritage of our region.

MURACŠÁNY

Muracsány település kulturális és turisztikai kínálatáról ismert, amelyet a muracsányi tó mellett található „Šuderica turisztikai-sport-rekreációs központ” jellemez, ahol a látogatók megtekinthetik az újonnan épült létesítményt, és élvezhetik éghajlatunkra jellemző kulturális örökségeket, a gyönyörű környezet és a kilátás a tóra. Šuderica gyalog- és kerékpárutakkal, padokkal és asztalokkal, szemetes edényekkel, fitnessgépekkel és mellette játszótérrel rendelkezik.

Továbbá a padok és asztalok mellett nyilvános grillező és okos napelemes kerékpármegálló is szolgálja a kerékpáros turizmus fejlődését. Muracsány község „Papkertjéről” ismert, ahol egy vaskori település maradványait találták meg, közvetlenül a Szent Lénárd plébániatemplom mellett. A régészeti kutatások a helyszínen téglaszervezetek maradványait, kerámiákat, szövőszékeket és csigolyákat, öntéshez használt kőformát, fém salakmaradványokat, valamint emberi csontváz temetkezéseket találtak. A "Halomsír alatti nekropolisz" a korai vaskori temetkezési halmok helyszínei. A halomsír belsejében kerámia edényeket vagy azok töredékét találták. Muracsány önkormányzatához tartozik a „Šuderica turisztikai-sport-rekreációs központ”, amely a tó mellett található. Šuderica gyalog- és kerékpárúttal ellátott, mellette padok és asztalok, kukák, fitnessgépek, játszótér található. Továbbá a padok és asztalok mellett nyilvános grillező és okos napelemes kerékpármegálló is szolgálja a kerékpáros turizmus fejlődését. Šudericán található egy új építésű, 2022-ben épült épület, melynek rendeltetése kommunális - régiónk kulturális örökségére jellemző tárgyakat állít ki.

BUNKERI

Bunkerri u Milincimai i okolici

Takozvana "mađarska Maginotova linija" koja je nekoć bila okružena i povezana sustavom rovova, jest 630 km dugačak hladnoratovski sustav bunkera izgrađen u južnom dijelu Mađarske 1950-ih godina po cijeni od 7 milijardi HUF protiv moguće jugoslavenske invazije. Izgradnja bunkera (i ratna historija) doživjela je svoj "vrhunac" 1952. pod upravom Ravnateljstva obrane. Nakon njezina završetka tamo su se održavale i redovite vježbe - mađarsko-jugoslavenski odnosi 1955. godine su se poboljšali, pa je sustav bunkera 1964. godine povučen iz "vojne službe". Preživjela su dva bunkera na administrativnom području sela Milinarci, u istočnom dijelu sela, 350 m lijevo od tzv. šume "Kocka" na jugozapadu, a prema sjeveru otprilike 50 metara dalje i odatle (prema jugozapadu) 300 metara uz polje. Treći bunker nalazi se u blizini, već na administrativnom području sela Semjénháza, na privatnom zemljištu u maloj šumi. Na "S-zavoju" ceste Sándorhegyi može mu se prići prateći zemljani put prema zapadu.

BUNKERES

Bunkers in and around Molnári

The so-called "Hungarian Maginot Line", which was once surrounded and connected by a system of trenches, is a 630 km long Cold War bunker system built in the Southern part of our country in the 1950s at a cost of 7 billion HUF against a possible Yugoslav invasion. Bunker construction (and war hysteria) reached its "peak" in 1952 under the direction of the Defense Directorate. After its completion regular exercises were also held here - the Hungarian-Yugoslav relationship in 1955 improved, so the fortress system was withdrawn from the "military order" in 1964.

2 bunkers have survived in the administrative area of Molnári, in the Eastern part of the village, 350m left from the so-called "Cube Forest" at the South-Western corner, and to the North approximately 50 meters away and from there (to the South-West) 300 meters next to a field. A third bunker is located nearby, already in the Semjénháza administrative area, on private land in the small forest. At the "S-bend" of Sándorhegyi Road, it can be approached following the dirt road to the West.

BUNKERES

Bunkerek Molnáriban és környékén

Az ún. „Magyar Maginot-vonal” a hazánk Dél részén az 1950-es években, akkori áron 7miliárd Ft ráfordítással 630 km hosszan egy esetleges Jugoszláv betörés ellen kiépített hidegháborús bunker-rendszer, amelyet egykor lövészárók-rendszer vett körül és kötött össze. A bunker-építés (és háborús hisztéria) az Erődítési Csoporthónökség irányítása alatt 1952-ben érte el „csúcspontját” elkészülte után rendszeres gyakorlatokat is tartottak itt – a magyar-jugoszláv viszony 1955-ben rendeződött, így az erőd-rendszert 1964-ben vonták ki a „hadrendből”.

Molnári közgazgatási területén 2 bunker maradt fenn, a falu Keleti részén, 350m-re levő) ún. Kockaerdő” Dél-nyugati sarkánál balra, Északi irányba kb. 50 méterre, és attól vissza, (Dél-Nyugati irányban) 300 méterre egy szántó mellett. /Egy harmadik bunker található még a közelben, már Semjénháza közigazgatási területén, magánterületen, a kiserdőben. A Sándorhegyi út „S-kanyarjainál” nyugati irányba, a földúton Nyugatnak haladva lehet megközelíteni.

LEGRAD

Regionální park Mura – Drava proglašen je 2011. godine, a obuhvaća pet županija: Koprivničko-krizevačku, Vараždinski, Međimursku, Virovitičko-podravsku i Osječko-baranjsku županiju. Čitav tok rijeke Mure i Drave zaštićen je sukladno Zakonu o zaštiti prirode u kategoriji regionalnog parka. Ovo je ujedno i prvi regionalni park u Republici Hrvatskoj. Obuhvaća poplavno područje formirano duž riječnih tokova, a uključuje i prijelazno područje s poljoprivrednim površinama i manjim naseljima uz rijeke sve do ušća Drave u Dunav kod Ajmaša. Svrha zaštite ovog područja je očuvanje ugroženih i rijetkih prirodnih vlažnih staništa mrtvih rukavaca, vlažnih travnjaka, poplavnih šuma, napuštenih korita, meandara, sprudova i strmih odronjenih obala gdje su smještene životne zajednice brojnih zaštićenih i rijetkih biljnih i životinjskih vrsta, ali i očuvanja bogate tradicionalno-kulturne baštine područja na kojem se nalazi. Posebnost Regionalnog parka Mura-Drava je ta što ukupnom površinom sastavni do ekološke mreže Natura 2000 i Prekograničnog rezervata biosfere „Mura-Drava-Dunav”.

Rijeka Drava – ušće Mure i Drave

Rijeka Drava izvire u južnom Tirolu u Italiji (jezero Dobbiaco) i teče kroz Austriju, Sloveniju i Hrvatsku, te se kod Ajmaša ulijeva u Dunav. Duljina rijeke Drave je 725 km. U Legradu, možemo vidjeti ušće Mure u Dravu. Rijeka Drava je posebno važna, što zbog svojeg toka i snage oblikuje razna staništa biljnih i životinjskih vrsta. Uz obalu možemo uočiti oglodano i srušeno drveće te „brane” ili prepreke koje su napravljene od vrbovih grana, a sve to radi – dabar. Glodavac koji je bio istrijebljena vrsta na području RH, a 1996. godine je vraćen u okviru projekta „Dabar u Hrvatskoj” u svoje prirodno stanište.

Veliki Pažut – ornitološki rezervat

U zaštićeno područje Legrada spada povijesno i prirodno znamenito područje Posebni ornitološki rezervat „Veliki Pažut”, koji se prostire na površini od 571 ha. Veliki Pažut obiluje kanalima i starim rukavcima sa pieščanim dinama, šljunkovitim nanosima, ali i niskim obalama. Osnovna svrha Velikog Pažuta je očuvanje i zaštita pitćijih vrsta koje su karakteristične za važna staništa rijeke, a posebice ugroženih pitćijih vrsta. Pice močvarice koje se gnijezde na ovom području su divlja patke, liske, vodene kokošice, trstenjaci, crna roda, plazica vuga, jastreb cipolaš, bregunica-europska lastavica, pčelarica, vodomar, mala čigra, crvenokljuna čigra, mala prutka, kulik sljepić, zvižduk, mali vranac, bukavac, žuta čaplja i vlastelica.

Život na rijeci

Život ljudi ovog područja oduvijek je bio vezan uz rijeku. Rijeka je navodnjavala plodna polja, ali i do izgradnje nasipa prijetila je selima više puta velikim poplavama. Ljudi su plovili rijekom Dravom na splavovima, isprali zlato iz riječnih nanosa te gradili mlinove kojima su mljeli žitarice. Danas je rijeka Drava i njene posebnosti mjesto gdje se ljudi kupaju, zabavljaju, provode odmor, bicikliraju trimstazama, trče maratone, provode kvalitetno slobodno vrijeme, ona je mjesto uživanja u prirodnim ljepotama i mjesto koje treba očuvati za buduće generacije.

„Brod” - most

Legradani su sagradili drveni most koji ih je spajao sa Međimurjem, te su vidljivi ostaci tog mosta koji je srušen tokom II. svjetskog rata, a do 80-tih godina prošlog stoljeća, uz ostatke mosta vozila je skela radnike na Veliki Pažut na obradu poljoprivrednog zemljišta.

Šoderica

Šoderica je jezero koje je nastalo kao posljedica eksploatacije šljunka koje se vrši od 19. stoljeća, dok je prije nekoliko desetaka godina postala uređeno turističko naselje sa preko 400 vikend objekata i preko stotina stalnih stanovnika. Smještena je u Koprivničko-krizevačkoj županiji, a dijelom jezera koje je turistički razvijeno, upravlja Općina Legrad. Jezero Šoderica je kupalište sa uređenim plažama i aktivnostima turizma na vodi i uz vodu, o kojima birnu sportska društva i udruge koja djeluju na tom području. Posljednjih se godina organizira manifestacija „Ljeto na Šoderici” u sklopu koje se održavaju brojna događanja i aktivnosti.

Šoderica je od rijeke Drave udaljena svega 400 metara, čije podzemne vode reguliraju vodostaj jezera, dok šljunak, koji na mjestima ima debljinu i do petnaest metara ima ulogu prirodnog pročišćava vode. Karakteriziraju tirkizno zelena boja vode, šljunčana obala i nekolicina otoka koji se nalaze na jezeru. Šodericu pohode brojni ribolovci uživajući u bogatstvu vodenog svijeta. Jezero je gnjezdilište ptica i ujesen možemo, osim labudova vidjeti i divlje patke i liske, dok je stanište vodene kokoške. Prirodna vegetacija nalik je na vegetaciju u mrtvacima rijeke Drave, "tršćak" pruža zaštitu i zaklon mnogim životinjama. Posebnu atrakciju jezera čini stalna kolonija labudova koji žive na jezeru. Šoderica je pod zaštitom ekološke mreže Natura 2000, što je važno zbog budućeg oplođenja prema ovakvom turističkom biseru i potencijalu koji vješto u dubinama skriva različite vrste životinja i biljaka.

LEGRAD

The Mura-Drava Regional Park was declared in 2011 and covers five counties, Koprivnica-Križevci, Varaždin, Međimurje, Virovitica-Podravina and Osijek-Baranja counties. The entire course of the Mura and Drava rivers is protected in accordance with the Nature Protection Act, the category of regional parks. This is also the first regional park in the Republic of Croatia. It includes the floodplain formed along the river courses, and includes a transitional area with agricultural areas and smaller settlements along the rivers up to the confluence of the Drava and the Danube near Aljmaš. The purpose of the protection of this area is to preserve the endangered and rare natural wet habitats of dead backwaters, wet grasslands, flooded forests, abandoned riverbeds, meanders, shoals and steep collapsed banks where the living communities of numerous protected and rare plant and animal species are located, but also to preserve the rich traditional - cultural heritage of the area where it is located. The special feature of the Mura-Drava Regional Park is that its total area is part of the Natura 2000 ecological network and the Mura-Drava-Danube biosphere transboundary reserve.

Drava River – the confluence of Mura and Drava
The Drava River originates in South Tyrol in Italy (Lake Dobbiaco) and flows through Austria, Slovenia and Croatia into the Danube near Aljmaš. The length of the Drava River is 725 km. In Legrad we can see the confluence of Mura into Drava. The Drava River is particularly important, because its flow and power shape various habitats of plant and animal species. Along the coast we can see gnawed and fallen trees and "dams" or obstacles made of willow branches, and all of this is done by beavers. This rodent, which was an exterminated species in the territory of the Republic of Croatia, was returned to its natural habitat in 1996 as part of the "Beaver in Croatia" project.

Veliki Pažut – ornithological reserve

The protected area of Legrad includes the historical and natural landmark Special Ornithological Reserve "Veliki Pažut", which covers an area of 571 ha. Veliki Pažut abounds in canals and old backwaters with sand dunes, gravel drifts, but also low banks. The main purpose of Veliki Pažut is the preservation and protection of bird species that are characteristic of wet habitats and rivers, especially endangered bird species. Marsh birds that nest in this area are wild ducks, coots, water rails, great reed warblers, black storks, Eurasian penduline tits, ospreys, sand martins, bee-eaters, kingfishers, little terns, common terns, common sandpipers, little ringed plovers, Caspian terns, pygmy cormorants, Eurasian bitterns, Squacco herons and black-winged stilts.

Life on the river

The life of the people of this area has always been linked to the river. The river irrigated fertile fields, but even before the construction of the embankment, it threatened villages with large floods several times. People sailed the Drava River on rafts, panned gold from the river sediments and built mills to grind grain. Today, the Drava River and its special features are a place where people swim, have fun, spend their vacations, cycle triathlon trails, run marathons, spend quality free time, it is a place to enjoy natural beauties and a place that should be preserved for future generations.

«Ship” - bridge

The people of Legrad built a wooden bridge that connected them to Međimurje, and the remains of that bridge, which was demolished during World War II, are still visible. Until the 80s of the last century, next to the remains of the bridge, a raft was used to transport workers to Veliki Pažut for the cultivation of agricultural land.

Šoderica

Šoderica is a lake created as a result of the exploitation of gravel which has been carried out since the 19th century. A few decades ago it became an organized tourist village with over 400 weekend facilities and over a hundred permanent residents. It is located in the Koprivnica-Križevci County and the part of the lake that has been developed for tourism is managed by the Municipality of Legrad. Lake Šoderica is a bathing resort with well-kept beaches and tourism activities on the water and along the water managed by various sports clubs and associations operating in that area. In recent years, the event "Summer on Šoderica" has been organized including numerous events and activities. Šoderica is only 400 meters away from the Drava River, whose underground waters regulate the level of the lake, while the gravel which in some places is up to fifteen meters thick, acts as a natural water purifier. It is characterized by the turquoise green color of the water, pebble coast and several islands located on the lake. Šoderica is visited by many anglers who enjoy the wealth of its aquatic world. The lake is a nesting place for birds and in autumn we can see wild ducks and coots in addition to swans, while it is a habitat for water rails. The natural vegetation is similar to the vegetation on the banks of the Drava River where the "reeds" provide protection and shelter for many animals. A special attraction of the lake is the permanent colony of swans that live on the lake. Šoderica is under the protection of the Natura 2000 ecological network, which is important because of the future management of this tourist pearl and its potential that skillfully hides various species of animals and plants in the depths.

LEGRAD

A Mura-Dráva Regionális Parkot 2011-ben nyilvánították, és sz öt megyére, Koprtonca-Körös, Varasd, Muravidék, Verőce-Drávamente és Eszék-Baranya, terjed ki. A Mura és a Dráva teljes folyása a Természetvédelmi törvény, a regionális parkok kategóriája szerint védett. Ez egyben az első regionális park a Horvát Köztársaságban. Magában foglalja a mentén kialakult ártéri folyók, és egy átmeneti területet foglal magában mezőgazdasági területekkel és kisebb településekkel a folyók mentén egészen a Dráva és a Duna összebefolyásáig Aljmaš közelében. A terület védelmének célja az elhalt holtágak, vizes gyeppek, elöntött erdők, felhagyott folyómedrek, kanyarulatok, zátonyok, meredek omlásos partok veszélyeztetett és ritka természetes nedves élőhelyeinek megőrzése, ahol számos védett és ritka növény- és állatközösség él, hanem annak a területnek a gazdag hagyományos - kulturális örökségének megőrzésére is, ahol természetesen található. A Mura-Dráva Regionális Park különlegessége, hogy teljes területe a Natura 2000 természetvédelmi területe és a Mura-Dráva-Duna bioszféra határon átnyúló rezervátum része.

Dráva folyó – a Mura és a Dráva összefolyása

A Dráva az olaszországi Dél-Tirolból ered (Dobbiaco-tó), és Ausztrián, Szlovénián és Horvátországon keresztül folyik a Dunába Aljmaš közelében. A Dráva folyó hossza 725 km.

Legradban a Mura Drávába torkollását láthatjuk. A Dráva különösen fontos, mert folyása és ereje különféle növény- és állattajok élőhelyeit alakítja ki. A part mentén rácsált és kidólt fákat és "gátakat" vagy fűzfágákból álló akadályokat láthatunk, mindezt hódók teszik. Ezt a rácsalót, amely a Horvát Köztársaság területén kiirtott faj volt. 1996-ban a „Hód Horvátországbán” projekt keretében visszahelyezték természet élőhelyére.

Veliki Pažut – ornitológiai rezervátum

Legrad védett területe magában foglalja a történelmi és természeti mérföldkönek számító „Veliki Pažut” különleges Madárrezervátumot, amely 571 hektáron terül el. Veliki Pažut bővelkedik csatornákkal és régi holtágakban homokdűnékkel, kavicsos sodrással, de alacsony partokkal is.

A Veliki Pažut fő célja a nedves élőhelyekre és folyókra jellemző madárfajok, különösen a veszélyeztetett madárfajok megőrzése és védelme. Az ezen a területen fészkelődő mocsári madarak a vadkacsák, a szárcsák, a guvatok, a nádirigók, a fekete gólyák, a függőcinegék, a halászsasok, a partifecskek, a gyurgyalagok, a jégmadarak, a kis csérek, a kluszvágó csérek, a lillegetőcankók, a kis gyűrűs lilék, lócsérek, a kis kárókatonák, a bőlömbikák, az ústőkögémek és a gólyatöcsök.

Élet a folyón

A környék lakosságának élete mindig is a folyóhoz kötődött. A folyó öntözött termékeny mezőket, de már a töltés építése előtt is többször fenyegette a falvakat nagy árvízzel. Az emberek tutajajokon hajóztak a Dráván, aranyat vertek a folyó üledékéből és malmokat építettek gabonadarálására. A Dráva folyó és különlegességei ma olyan hely, ahol az emberek úsznak, szórakoznak, nyaralnak, kerékpároznak traktionutakat, futnak maratont, minőségi szabadiót töltenek el, ez egy hely a természeti szépségek élvezetére, és egy olyan hely, amelyet meg kell őrizni a jövő generációi számára.

"Hajó" - híd

A legrádiak fahídat építettek, amely összekötötte őket Muravidékkel, és a második világháború idején lerombolt híd maradványai ma is láthatók. A múlt század 80-as éveig a híd maradványai mellett tutajjal szállították a munkásokat Veliki Pažutba mezőgazdasági területek megművelésére.

Šoderica

A Šoderica tó a 19. század óta folytatott kavicskitermelés eredményeként keletkezett. Néhány évtizede szervezett turistatálat lett, több mint 400 hétvégi lehetőséggel és több mint száz állandó lakossal. A Kapronca-Körös megyében található, a tó turisztikai céllal kialakított részét Legrád Város Önkormányzata kezeli. A Šoderica-tó gondozott strandokkal és turisztikai tevékenységekkel rendelkező fürdőhely a vízen és a víz mentén, amelyet különböző sportklubok és egyesületek kezelnek. Az elmúlt években a „A nyár Šodericán” rendezvénysorozat számos esemény és tevékenység keretében szervezték meg. Šoderica mindössze 400 méterre található a Dráva folyótól, melynek felszín alatti vízei szabályozzák a tó szintjét, míg a helyenként akár tizenöt méter vastag kavics természetes víztisztítóként működik. Jellemzője a víz túrkízzöld színe, a kavicsos part és számos a tavon található sziget. Šodericát sok horgász keresi fel, akik élvezik a vízi világ gazdagságát. A tó madarak fészkelőhelye, ősszel a hatyúkon kívüli vadkacsákat és szárcsákat is láthatunk, míg a guvatok élőhelye. A természetes növényzet hasonló a Dráva-parti növényzethez, ahol a "nádás" számos állatnak nyújt védelmet és menedéket. A tó különleges látványosság a tavon élő állandó hatyú kolónia. Šoderica a Natura 2000 természetvédelmi területének védelme alatt áll, ami e turisztikai gyöngyszem jövőbeni kezelése és a különféle állat- és növényfajokat ügyesen a mélybe rejtő potenciál miatt fontos.

LETINJA

Znamenitosti LETINJE

Naziv atrakcije: CRKVA PRESVETOG TROJSTVA

Adresa i kontakt podaci: Letinja, Trg Szabadság

Kratkai opis atrakcije: Na glavnom trgu Letinje 1765. godine izgrađena je nadstrovena crkva u čast Presvetog Trojstva. Glavni oltar rimokatoličke crkve ima stupove, a strop i zid s desne strane ukrašeni su šarenim freskama. Na lijevoj zidu vidi se barokna slika. Crkva je od početka imala orgulje koje su obnovljene 2008. godine.

Naziv atrakcije: DVORAC SZAPÁRY

Adresa i kontakt podaci: Kulturni centar i knjižnica Fáklya

Letinja, Trg Szabadság 2.

Tel.: 3693/343-034

E-mail: fmhk@freemail.hu

Web: www.letenyekultura.hu

Kratki opis atrakcije: Dvorac je sagrađen 1776. godine u baroknom stilu, a potom je oko 1820. godine preuređen u klasicističkom stilu. Krajem 19. stoljeća dvorac je ženidbom došao u posjed grofovske obitelji Andrásy koja ga je posjedovala sve do 1945. godine. Strop dvorca bio je prekriven freskama od kojih svega nekoliko četvornih metara danas podsjeća na nekadašnji sjaj građevine. Danas zgrada funkcionira kao kulturni centar.

Naziv atrakcije: PARK ANRRÁSSY I PLATANA

Adresa i kontakt podaci: Letinja, Trg Szabadság 15. (Park dvorca)

Kratkai opis atrakcije: 1776. godine kada je dvorac izgrađen oko zgrade se nalazio veliki park. Tijekom posljednjih 50 godina značajan dio parka je izgrađen. Trenutno se u središnjem dijelu parka nalazi platana čiju starost procjenjuju na oko 350 godina, a koja je 2010. godine u Mađarskoj osvojila nagradu "Stablo godine". Na europskom natjecanju 2011. godine zauzela je 3. mjesto.

Naziv atrakcije: GRADSKA KNJIŽNICA

Adresa i kontakt podaci: Kulturni centar i knjižnica Fáklya

Letinja, Trg Szabadság 15. (Park dvorca)

Tel.: 3693/343-055

E-pošta: platan55@gyfcomp.hu

Web: www.letenyekultura.hu

Kratkai opis atrakcije: Nakon pet godina gradnje, 20. kolovoza 1993. godine otvorena je zgrada knjižnice pokrivena bagremovom šindrom, a izrađena prema građevinskim nacrtima Ervina Nagya (učenika Imrea Makovecza). Zgrada je izgrađena isključivo od prirodnih materijala - drvo, kamen, staklo - te se organski uklapa u svoju okolinu. Knjižnica trenutno posjeduje 40.600 svezaka knjiga.

Naziv atrakcije: VINSKI PODRUM BORONA I KULA BOLDOG BÚZÁD

Adresa i kontakt podaci: Letinja, brdo Öreg

Telefon: 3630/442-9934

Degustacija vina moguća je od ožujka do listopada uz prethodni dogovor.

Kratki opis atrakcije: Grad je izgradio podrum sa slamatim krovom površine 80 m² 2002. godine u središnjem dijelu vinograda. Godine 2006. podrum je proširen turističkim parkiralištem natkrivenim također slamatim krovom s kojeg se pruža pogled i na Letinju i na dolinu Mure.

Naziv atrakcije: RIJEKA MURA I MOST ZRINYI

Adresa i kontakt podaci: Letinja, državna granica

Kratkai opis atrakcije: Dana 30. ožujka 2007. proglašeno je "Područje zaštićenog krajolika" na rijeci Muri, a zatim je u listopadu 2008. otvoren most Zrínyi koji povezuje autoceste dviju država.

LETENYE

LETENYE Attractions

Name of the attraction: HOLY TRINITY CHURCH

Address and contact information: Letenye, Szabadság Square

Brief description of the attraction: A vaulted church was built on the main square of Letenye in 1765 in honor of the Holy Trinity. The main altar of the Roman Catholic church has columns, the ceiling and the wall on the right are decorated with colorful frescoes. A baroque painting can be seen on the left wall. From the beginning, the church had an organ, which was renovated in 2008.

Name of the attraction: SZAPÁRY CASTLE

Address and contact information: Fáklya Cultural Center and Library

Letenye, Szabadság Square 2.

Tel.: 3693/343-034

E-mail: fmhk@freemail.hu

Web: www.letenyekultura.hu

Brief description of the attraction: The castle was built in 1776 in the Baroque style, then remodelled in the Classicist style around 1820. At the end of the 19th century, the castle came into the possession of the Count Andrásy family through marriage, and they owned it until 1945. The ceiling of the castle was covered with frescoes of which only a few square meters are now a reminder of the building's former splendor. Today, the building functions as a cultural center.

Name of the attraction: ANRRÁSSY PARK AND THE PLANE TREE

Address and contact information: Letenye, Szabadság Square 15. (Castle Park)

Brief description of the attraction: In 1776, when the castle was built, a huge park surrounded the building. In the last 50 years, a significant part of the park has been built on. Currently located in the central part of the park is the plane tree estimated to be around 350 years old, which won the "Tree of the Year" award in Hungary in 2010. In the European competition held in 2011, it took 3rd place.

Name of the attraction: CITY LIBRARY

Address and contact information: Fáklya Cultural Center and Library

Letenye, Szabadság Square 15. (Castle Park)

Tel.: 3693/343-055

E-mail: platan55@gyfcomp.hu

Web: www.letenyekultura.hu

Brief description of the attraction: After five years of construction, on August 20 1993 the library building covered in acacia wood shingles and made according to the construction plans by Ervin Nagy (a student of Imre Makovecz) was opened. The building, made exclusively of natural materials - wood, stone, glass - fits organically into its surroundings. The library currently holds 40,600 volumes of books.

Name of the attraction: BORONA WINE CELLAR and BOLDOG BÚZÁD TOWER
Address and contact information: Letenye, Öreg-hill

Phone: 3630/442-9934

Wine tasting is possible from March to October by prior arrangement.

Brief description of the attraction: The 80 m² thatched harrow cellar was built in 2002 by the city in the central part of the vineyard. In 2006, the cellar was expanded with a thatched tourist parking area, which offers a view of both Letenye and the Mura valley.

Name of the attraction: MURA RIVER AND ZRINYI BRIDGE
Address and contact information: Letenye, country border

Brief description of the attraction: On March 30 2007 a "Landscape Protection District" was declared on the Mura River, and then in October 2008 the Zrinyi bridge connecting the highways of the two countries was opened.

LETENYE

LETENYE LÁTNIVALÓI

Látnivaló neve: SZENTHÁROMSÁG TEMPLOM

Látnivaló címe, elérhetősége: Letenye, Szabadságtér

A látnivaló rövid leírása: Letenye főterén 1765-ben boltozott templomot építettek a Szentháromság tiszteletére. A római katolikus templom főoltára oszlopos, a mennyezetet és a jobboldali falat színes freskók díszítik. A baloldali falon barokk festmény látható. A templom kezdetektől rendelkezett orgonával, mely 2008-ban felújításra került.

Látnivaló neve: SZAPÁRNY-KASTÉLY

Látnivaló címe, elérhetősége: Fáklya Művelődési Ház és Könyvtár

Letenye, Szabadságtér 2.

Tel.: 3693/343-034

E-mail: fmhk@freemail.hu

Web: www.letenyekultura.hu

A látnivaló rövid leírása: 1776-ban épült a kastély barokk stílusban, majd átalakításra került klasszicista stílusban 1820 körül. A XIX. század végén a kastély házasság révén a gróf Andrassy család birtokába került, s 1945-ig ők birtokolták. A kastély mennyezetet freskók borították, melyből mára csupán néhány négyzetméter emlékeztet az épület egykori pompájára. Az épület ma művelődési központként funkcionál.

Látnivaló neve: ANRRÁSSY-PARK ÉS A PLATÁNFA

Látnivaló címe, elérhetősége: Letenye, Szabadságtér 15. (Kastélypark)

A látnivaló rövid leírása: 1776-ban a kastély építésekor az épület köré hatalmas parkot létesítettek. Az elmúlt 50 évben a park jelentős része beépítésre került. Jelenleg a park központi részén helyezkedik el, a mintegy 350 évesre becsült platánfa, amely 2010-ben Magyarországon elnyerte az „Év Fája” díjat. A 2011-ben megrendezett európai versenyben a 3. helyezést érte el.

Látnivaló neve: VÁROSI KÖNYVTÁR

Látnivaló címe, elérhetősége: Fáklya Művelődési Ház és Könyvtár

Letenye, Szabadságtér 15. (Kastélypark)

Tel.: 3693/343-055

E-mail: platan55@gylcomp.hu

Web: www.letenyekultura.hu

A látnivaló rövid leírása: Az öt éven át tartó építést követően 1993. augusztus 20-án adták át Nagy Ervinnek (Makovecz Imre tanítványának) a tervei alapján készített „madártoll” fedésben akácfaszindellyel borított könyvtáregyületet. A kizárólag természetes anyagokból – fából, kőből, üvegből – készült épület szervesen illeszkedik a környezetéhez. A könyvtárban jelenleg 40.600 kötet könyvet őriznek.

Látnivaló neve: BORONAPINCE és a BOLDOG BÚZÁD TORONY

Látnivaló címe, elérhetősége: Letenye, Öreg-hegy

Tel.: 3630/442-9934

Előzetes egyeztetés alapján márciustól októberig borkóstolási lehetőség.

A látnivaló rövid leírása: A 80 m²-es nádfedeles boronapince 2002-ben épült a város szőlőhegyének központi részén. A pince nádfedeles turista beálló helyvel bővült 2006-ban, ahonnan rálátás nyílik Letenyére és a Mura völgyére.

Látnivaló neve: MURA FOLYÓ ÉS A ZRINYI HÍD

Látnivaló címe, elérhetősége: Letenye, országhatár

A látnivaló rövid leírása: 2007. március 30-án a Mura folyót „Távédelmi körzetté” nyilvánították, majd 2008. októberében átadták a két ország autópályáit összekötő Zrinyi hidat.

MLINARCI

Selo MLINARCI

Iako se naselje prvi put spominje 1321. godine, prema nalazima arheoloških iskapanja na tom području (Gyurgyánc) bilo je naseljeno od prapovijesti, a pronađeni su i tragovi keltskog podrijetla. Ime je vjerojatno dobilo po brojnim vodenicama na obližnjoj Muri i potocima. Uz mlinove je stoljećima stajao važan most preko rijeke, sve dok konačno nije zatvoren 1948. godine. Selo dotada naseljeno mađarskim stanovništvom potpuno je uništeno u turskoj invaziji (počevši od 1600. godine). U 18. stoljeću ponovno ga je naselilo hrvatsko stanovništvo koje i danas određuje demografsku sliku sela koje broji oko 700 stanovnika. U to je vrijeme možda stradao i (zemljan) dvorac Molnár južno od naselja uz cestu koja vodi prema Muri, a koji je nekoć činio dio obrambene linije Bajcsavári južno od Nagykanizse (utvrdio ga je Juraj IV. Zrinski 1578.). Najstarije očuvane zgrade u Mlinarcima stare su više od 100 godina; od njih su tri stambene zgrade pod lokalnom zaštitom (ulica Hevesi 3, cesta Petőfi S. 10 i ulica Kossuth L. 10), a u središtu sela nalaze se još kapela i tri podruma u vinogradu Sándorhegyi.

Osim toga, 1990. godine na mjestu nekadašnje kurije Inkey u središtu naselja izgrađena je rimokatolička crkva Kraljice Krunice, kao i pet kamenih križeva u različitim dijelovima naselja. Nakon Drugog svjetskog rata u pograničnom naselju postavljeni su mnogi granični obrambeni objekti, ali je od njih ostao samo jedan visinski osmatrački betonski postament, uz tzv. pomursku pješaku stazu. Pedesetih godina prošlog stoljeća, u sklopu južnog obrambenog sustava (tzv. "mađarske Magintotve linije") izgrađeno je nekoliko hladnoratovskih bunkera, od kojih su dva danas sačuvana na (jugozapadnom) uglu šume "Kocka". Jedna od najstarijih ustanova u naselju (stara više stotina godina), nekadašnja gostionica, danas smještena u zgradi iz 20. stoljeća, nalazi se u središtu sela i još uvijek radi (Club Afrika, Zrínyi Street 19). Osim toga, Kis Joy's Pub Presszó i Lottózó (Petőfi Road 3) nudi priliku da se osvjježite, a tu je i restoran (Colonia Club Caffé, Petőfi S. Cesta 95.).

Smještaj se može rezervirati u pansionu Muramente (ulica Hevesi J. 32) ili u apartmanima pored restorana Colonia na kraju ulice Petőfi. Nogometno igralište s umjetnom travom i igralište u dvorištu bivše školske zgrade (ulica Hevesi J. 2) pružaju mogućnosti za opuštanje. Tu je i prostor za roštiljanje i centar za posjetitelje koji se iznajmljuje za manje događaje (do 30 osoba), s vodovodnim jedinicama kojima upravlja lokalna uprava. Tamo je moguće i kampiranje. Na katu nekadašnje školske zgrade postavljena je zavičajna izložba koja osim povijesti naselja daje uvid i u etnografsku baštinu Hrvata koji govore domaćim kajkavskim dijalektom. Za aktivnu rekreaciju postoje ribnjaci smješteni jugoistočno od naselja stvoreni na mjestu nekadašnjih rudarskih ribnjaka, a njima upravlja Ribička udruga Molnár, čime se otvaraju mogućnosti za ljubitelje ribolova. Što se tiče lova, unutar sela djeluju Lovачko društvo Hunor 2000. i Lovачko društvo Kisberkes. Kada je riječ o turizmu na vodi i aktivnom turizmu, ljubitelji prirode mogu napuniti baterije na rijeci Muri i njenom poplavnom području koje se nalazi nekoliko stotina metara od južnog (jugoistočnog) ruba naselja do kojeg se dolazi asfaltiranim cestom na jedinstven način u Mađarskoj. Na pristaništu za kanue, klupe, stolovi, ugrađena ognjišta i spremišta za kanue stoje na raspolaganju svih onih koji tamo dolaze.

Jedinstvena flora i fauna rijeke Mure i njezinog poplavnog područja dom je mnogim zaštićenim vrstama. Krajobrazni park pod zaštitom ekološke mreže Natura 2000 od 2007., a rezervat biosfere Mura-Drava-Dunav koji obuhvaća pet zemalja pod zaštitom je UNESCO-a od 2021. On je ujedno i mađarsko državno vlasništvo kojim upravlja Nacionalni park Balatonsko gorje (NPPBG).

NPPBG je od 2019. izradio 1,7 km dugu poučnu stazu duž nasipa za zaštitu od poplava rijeke. Ruta međunarodne biciklističke ture koja prolazi kroz 5 zemalja tzv. europske Amazone također slijedi istu putanju. Od pristaništa za kanue, slijedeći rijeku pješacom stazom (također dugom 1,7 km), ljubitelji planinarjenja mogu doživjeti avanturu.

Pansion Muramente nudi mogućnost izrade rukotvorina (izrada medenjača, oslikavanje keramike, pletenje košara, ulica Hevesi J. 32), jednako kao i Kuća rukotvorina Muramente Murai Rating Vizitúra Egyesület (ispiranje zлата, izrada keramike/izrada diskova i pletenje košara) uz prethodnu najavu. Poljoprivrednik László Brodács mladi proizvodi domaće sireve (Petőfi ulica 32).

Mlinarci, 16. ožujka 2022

János Kósa
gradonačelnik

MOLNÁRI

The village Molnári

Although the settlement was first mentioned in 1321, based on the findings of the archaeological excavations in the area (Gyurgyánc), it was inhabited since prehistoric times and traces of Celtic origin were also found. It probably got its name from the numerous water mills on the nearby Mura river and streams. Beside the mills, for centuries there stood an important bridge crossing the river, until it was finally closed in 1948. The Hungarian-inhabited village was completely destroyed in the Turkish invasion (starting in 1600). In the 18th century it was repopulated with a Croatian-speaking population which still defines the demographic image of the village of some 700 people today. At that time, the Molnári (earth-piled) castle South of the settlement along the road leading to Mura, which once formed part of the Bajcsavári defense line South of Nagykanizsa (reinforced by Juraj IV Zrinski in 1578), may also have been destroyed. The oldest surviving buildings in Molnári are more than 100 years old, of which there are three residential buildings under local protection (Hevesi Street 3, Petőfi S. Road 10 and Kossuth L. Street 10) and in the center of the village a chapel and three more cellars in the Sándorhegyi vineyard can be found.

In addition, the Roman Catholic Church of the Queen of the Rosary was built in 1990 on the site of the former Inkey manor in the center of the settlement, as well as five stone crosses in different parts of the settlement. After World War II, many border defense objects were installed in the border settlement, but of these only one high-altitude observation concrete pedestal remains, next to the so called Muramenti footpath. In the 1950s, as part of the Southern Defense System (the so-called "Hungarian Maginot Line") built to fend off a possible Yugoslav attack, several Cold War bunkers were built in the village's borders, two of which have survived today, at the (South-West) corner of the "Cube Forest". One of the oldest institutions in the settlement (hundreds of years old) the former inn, nowadays located in a 20th century building, is situated in the center of the village, and still in operation (Club Afrika, Zrínyi Street 19). In addition, Kis Joy's Pub Presszó and Lottózó (Petőfi Road 3.) offers an opportunity to refresh yourself, and there's also an operating restaurant (Colonia Club Caffé, Petőfi S. Road 95.) also.

Accommodation can be booked in the Muramente Guesthouse (Hevesi J. Street 32) or in the apartments next to the Colonia restaurant at the end of Petőfi Road. The artificial grass soccer field and playground in the courtyard of the former school building (Hevesi J. Street 2) provide opportunities for relaxation. There is also a community fire pit and a Visitor Center for rent for smaller events (up to 30 people), with plumbing units operated by the local government. Camping is also possible there. A local history exhibition has been set up on the first floor of the former school building, which, in addition to the history of the settlement, also provides an insight into the ethnographic heritage of the Croats who speak the local "kajkavian" dialect. For active recreation, the fishing ponds located to the South-East of the settlement were created on the site of the former mining ponds and are being managed by the Molnári Fishing Association providing opportunities for fish lovers. In terms of hunting, the Hunor 2000. Hunting Association and the Kisbirtkes Hunting Association operate within the boundaries of the village. When it comes to water tourism and active tourism, nature lovers can recharge their batteries on the Mura river and its floodplain, which is located a few hundred meters from the South(East) end of the settlement and can be reached by an asphalted road in a unique way in our country. At the canoe dock, benches, tables, built-in fire pits and canoe storage all serve the needs of those who come there.

The unique flora and fauna of the Mura River and its floodplain are home to many protected species, a Landscape Park under Natura 2000 protection since 2007, and the Mura-Drava-Danube Biosphere Reserve spanning five countries under the protection of UNESCO since 2021. It's the Hungarian State property managed by the Balatonfelvidéki National Park (BHNP).

From 2019, the BFNP created a 1.7 km long educational trail along the flood protection embankment of the river. The international bicycle tour route crossing the 5 countries of the Amazon of Europe also follows the same route. From the canoe port, along the river following the footpath (likewise 1.7 km long), those who like hiking can have an adventure.

Handicraft activities are offered by the Muramente Guest House (honey gingerbread making, ceramic painting, basketweaving, Hevesi J. Street 32) as well as the Muramente Handicraft House of the Murai Rafing Vízitúra Egyesület (gold washing, pottery making/disc making and basket weaving), based on prior registration. Artisan cheeses are made by the farmer László Brodács, Jr. (Petőfi Street 32).

Molnári, March 16, 2022

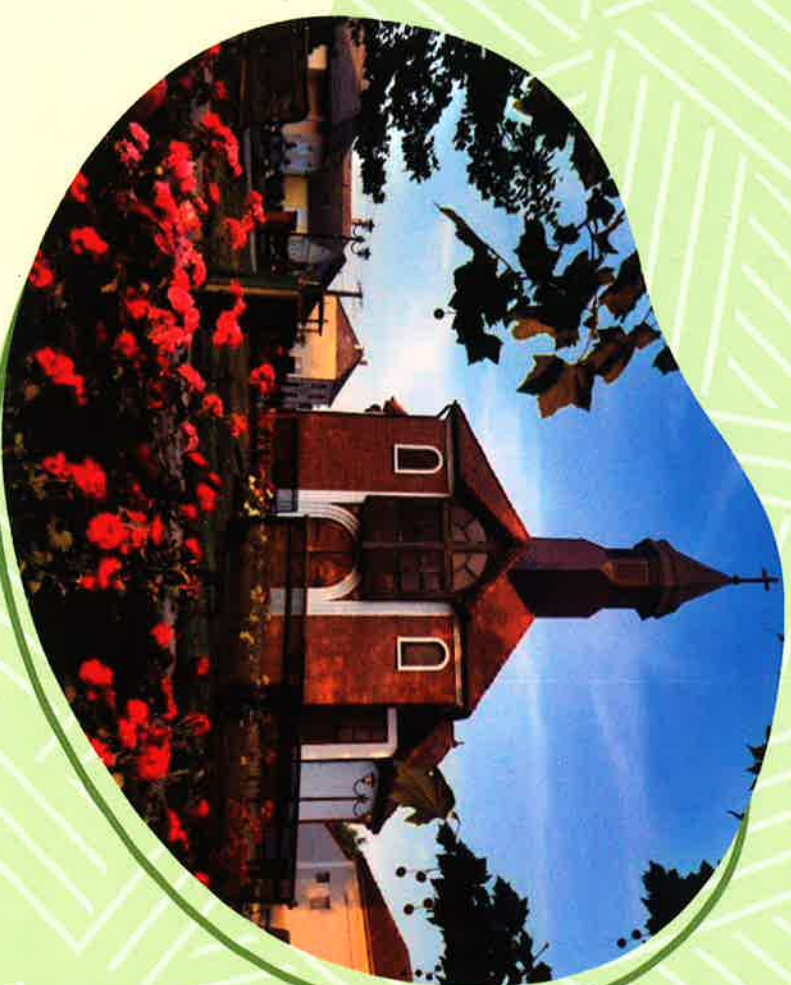
János Kósa
mayor

Molnári község

MOLNÁRI

A települést először 1321-ben említik, azonban a környékbeli (Gyurgyánc) régészeti feltárások leletei alapján az őskortól lakott volt és kelta kori emlékeket is találtak, nevével feltehetőleg a közeli Mura folyón és patakokon lévő számos vízimalomról kaphatta. A malmok mellett fontos tév-átkelő működött a folyón évszázadokig, amelyet végül 1948-ban lezártak. A tőriókdulásban (1600-ban) teljesen elpusztult magyarlakta község a XVIII. sz-től horvát ajkú népességgel népesült újra, amely még napjainkban is meghatározza a 700 fős falu arculatát. Ekkor pusztulhatott el a Molnári (föld-cőlo) váracska is a településtől Délre, a Murához vezető út mentén, amely egykor a Nagykanizsától Délre húzódó Bajcsavári védelmi vonal részét képezte (IV. Zrínyi György 1578-ban még megerősítette).

Molnári legrégebbi fennmaradt épületei több mint 100 évesek, ebből helyi védelem alatt 3 lakóház (Hevesi u. 3, Petőfi S. út 10 és Kossuth L. u. 10.) és a falu központjában található kápolna áll, továbbá 3 pince a Sándorhegyi-dűlőben. Emellett szakrális épített emlékek a település központjában, az egykori Inkey-kúria helyén 1990-ben épült Rózsafüzér-Királynoje római katolikus templom, továbbá a település különböző pontján 5 kőkereszt. A határtelepülésen a II. világháborút követően számos határvédelmi objektum került telepítésre, ezek közül azonban mára csupán egy magaslati figyelő beton talapzata maradt meg, a Muramenti gyalogösvény mellett. Az 1950-es években egy esetleges jugoszláv támadás kivédésére épített Déli Védelmi Rendszer (az ún. "Magyar Maginotvonal) részeként a falu határában is több hidegháborús bunker épült, ebből mára kettő maradt fenn, a Sándorhegyi-dűlő melletti ún. "kocka"-erdő (Dél-Nyugati) sarkánál. A település egyik legrégebben (több száz éve) működő intézménye, az egykori kocsma bár már XX. Századi épületben, a falu központjában, de még ma is működik (Club Afrika, Zrínyi u. 19.), emellett a Kis Joy's Pub Presszó és Lottózó (Petőfi út 3.) nyújt felrisszülésre lehetőséget, továbbá egy étterem (Colonia Club Caffé, Petőfi S. út 95.) is működik. Szálláslehetőség a Muramente Vendégházban (Hevesi J. u. 32.) illetve Petőfi út végén a Colonia étterem melletti apartmanokban foglalható. Kikapcsolódásra a település közpántjában, a volt Iskola épület udvarán (Hevesi J. u. 2.) található műfüves focipálya és játszótér biztosít lehetőséget, itt közösségi kemma és kisebb rendezvényekre (30 főig) bérelhető Látogató Központ is van, vizesblokkokkal, a helyi önkormányzat üzemeltetésében.

Ugyanitt campingezésre is van lehetőség. Az egykori iskola épület emeletén helytörténeti kiállítás került berendezésre, amely a település történelme mellett a helyi „kaj” nyelvjárást beszélő horvátság néprajzi hagyatékába is betekintést nyújt. Aktív kikapcsolódásra a település közigazgatási területén a településtől Dél-Keletre található, egykori bányatavak helyén kialakított, a Molnári Horgászegyesület gondozásában lévő Horgásztavak biztosítanak lehetőséget a halak szerelmeseinek. Vadászat terén a Hunor 2000. Vadásztársaság és a Kisberkes Vadásztársaság működik a község határaitban. Víziturizmus, bakancsos turizmus kapcsán a település Dél(-Kelet)i végéről néhány száz méterre található, hazánkban egyedülálló módon aszfaltozott úton megközelíthető Mura folyón és árterében tölthetnek fel a természet szerelmesei. A kenukikötőnél padok, asztalok, kiépített tűzrakó-helyek és kenutároló szolgálják az ide érkezők igényeit. A Mura folyó és ártere egyedi növény- és állatvilága számos védett fajnak ad otthont, 2007 óta Natura 2000. oltalom alatt álló Tájvédelmi Körzet, 2021-től a Mura-Dráva-Duna öt országot átölelő Bioszféra Rezervátum az UNESCO védelme alatt áll, a Magyar Állam tulajdona, a Balatonfelvidéki Nemzeti Park (BfNP) gondozásában. A folyó árvédelmi töltésén 2019-től egy 1,7 km hosszú tanösvényt alakított ki a BfNP ugyanezen a nyomvonalon halad el az Amazonof Europe 5 országot átívelő nemzetközi kerékpár-túra útvonal is. A kenukikötőtől a folyó mentén pedig a (szintén 1,7 km hosszú) gyalogösvényen kalandozhatnak a bakancsos túra kedvelői. Kézműves foglalkoztatásokat a Muramente vendégház (Hevesi J. u. 32. mézeskalács készítés, kerámiafestés, kosárfonás) illetve a Murai Rafting Vízitúra Egyesület muramenti Kézműves Háza (aranymosás, agyagedények jókészítése/korongozás illetve kosárfonás) nyújt lehetőséget, előzetes bejelentkezés alapján. Kézműves sajtókat pedig ifj. Brodács László östermelő készít (Petőfi út 32.).

Molnári, 2022. 03. 16.

Kósa János
polgármester

IZRADA & DESIGN | www.robi.hr